

Question Bank

B .A. (Part III), (Semester V), (CBCS Pattern)

SANSKRIT (DSE), (Paper - XI)

पुरातत्त्वविद्या

Sub. Code – 75610

प्रश्न १. योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा.

(०५)

१) हस्तलिखितांची सूची किती प्रकारे केली जाते ?

अ) ०१

व) ०२

क) ०३

ड) ०५

२) प्रभावती गुप्ताचा ताम्रपट कोठे आहे ?

अ) बांसखेडा

ब) गिरणार

क) पुणे

ड) अलाहाबाद

३) सुदर्शन तलावाचा जीर्णोद्धार कोणी केला ?

अ) चंद्रगुप्ताने

ब) घटोत्कचाने

क) रुद्रदामनाने

ड)

जयदामनाने

४) प्रभावती गुप्ता हिचा ताम्रपट कोणी कोरला ?

अ) हरिषेणयाने

ब) तिलकभट्टाने

क) चक्रदासाने

ड) पुष्प

गुप्ताने

५) सुवर्णसिकता आणि पलाशिनी या दोन नद्या कोणत्या पर्वतातून उगम पावतात ?

अ) हिमालय

ब) सह्य

क) कैलास

ड) उर्जयत

६) १४६७ संस्कृत ग्रंथ कोणत्या भाषेत भाषांतरित झाले आहेत ?

अ) तिबेटी

ब) उर्दू

क) चिनी

ड) इंग्रजी

७) प्राचीन भारतीय विद्यापीठ ----- येथे स्थापन केले होते.

अ) नालंदा

ब) तक्षशिला

क) विक्रमशीला

ड) मिथिला

८) रुद्रदामन हा ----- राजाचा नातू होता.

अ) जयदामन

ब) घटोत्कच

क) चष्टन

ड)

विक्रमादित्य

९) सुदर्शन तलाव कोणी बांधला होता ?

अ) चंद्रगुप्त मौर्याने

ब) विक्रमादित्याने

क) सिकंदर लोधीने

ड) अकबराने

१०) सुदर्शन तलावाच्या देखरेखीसाठी कोणत्या मंत्र्याची नेमणूक केलेली होती?

अ) पुष्पगुप्त

ब) चंद्रगुप्त

क) विक्रमादित्य

ड) नंदराजा

११) प्रभावती गुप्ता हिचा विवाह कोणत्या राजाशी झाला?

- अ) रुद्रसेन ब) घटोत्कच क) अशोक ड) सारस्वत
- १२) अभिलेखांची भाषा कोणती आहे ?
- अ) प्राकृत ब) पाली क) महाराष्ट्र ड) संस्कृत
- १३) प्रभावती गुप्ताच्या आईचे नाव काय होते ?
- अ) महादेवी ब) कुबेरनागा क) नागनिका ड) अहिल्या
- १४) प्रभावती गुप्ताने चनाल स्वामीला कोणते गाव दान म्हणून दिले ?
- अ) जयंत ब) रामटेक क) दंगुण ड) मसूरी
- १५) ----- घराणे वैष्णव धर्माचे अनुयायी होते .
- अ) गुप्त ब) मौर्य क) वाकाटक ड) सातवाहन
- १६) ----- निर्मिती प्रशासकीय आणि खाजगी कार्यासाठी होते.
- अ) हस्तलिखितांची ब) अभिलेखांची क) कागदांची ड) लेखांची
- १७) इंपिरियल रेकॉर्ड ऑफिसची स्थापना इ. स. ----- मध्ये झाली.
- अ) १७५६ ब) २०१९ क) १८९१ ड) १९१८
- १८) उत्तर बंगालमध्ये आठव्या शतकात कोणते विद्यापीठ स्थापन झाले ?
- अ) नालंदा ब) तक्षशीला क) विक्रमशीला ड) सोमपुरी
- १९) ----- राजाने जगद्दल विद्यापीठ स्थापन केले.
- अ) रामपाल ब) अकबर क) बाबर ड) चंद्रगुप्त
- २०) विक्रमशीला हे विद्यापीठ ----- येथे आहे.
- अ) दिल्ली ब) मद्रास क) बिहार ड) मुंबई
- २१) बौद्ध धर्माचे ज्ञानकेंद्र ----- हे होते.
- अ) विक्रमशीला ब) तक्षशीला क) मिथिला ड) नालंदा
- २२) औरंगजेब स्वतः हस्तलिखितांच्या ----- करित असे.
- अ) नकला ब) प्रती क) लिखाण ड) वाचन
- २३) प्रभावती गुप्ताच्या पुत्राचे नाव काय होते ?
- अ) प्रभाकर ब) हर्षवर्धन क) रुद्रसेन ड) दिवाकरसेन
- २४) पुराभिलेखागाराची स्थापना ईस्ट इंडिया कंपनीच्या आमदानीत कोठे झाली ?
- अ) कलकत्त्यामध्ये ब) मुंबईमध्ये क) दिल्लीमध्ये ड) पुण्यामध्ये
- २५) इंपिरियल रेकॉर्ड ऑफिसचे प्रमुख ----- हे होते
- अ) डॉ. मनोहर ब) डॉ. मोहंती क) डॉ. चावला ड) डॉ. जी. डब्ल्यू फॉरेस्ट

प्रश्न२. मोठे प्रश्न (सामान्य प्रश्न)

(१०)

१. हस्तलिखितशास्त्रावर परिचयात्मक टीप लिहा.

२. हस्तलिखिताच्या लेखनसाहित्यावर सविस्तर चर्चा करा.
३. प्रसिद्ध संग्रहालये यावर सविस्तर निबंध लिहा.
४. हस्तलिखितांचा प्रवास यावर सविस्तर टिपण करा.
५. हस्तलिखितशास्त्रावर सविस्तर चर्चा करा.
६. पुराभिलेखागार यावर निबंध लिहा.
७. अभिलेखागाराचे कार्य सविस्तर स्पष्ट करा.
८. पुराभिलेखागार यावर परिचयात्मक टिपा लिहा.
९. पुराभिलेख म्हणजे काय ते सांगून, त्यांचे स्वरूप स्पष्ट करून, घ्यावयाची काळजी कथन करा.
१०. पुराभिलेखागार यावर सविस्तर निबंध लिहा.

प्रश्न३. मोठे प्रश्न (सामान्य प्रश्न)

(१०)

१. कनिष्क प्रथमकालीन सारनाथ बौद्धप्रतिमा अभिलेखाचे ऐतिहासिक महत्त्व कथन करा.
२. कनिष्क प्रथमकालीन सारनाथ बौद्ध प्रतिमा अभिलेखातील विचार स्पष्ट करा.
३. रुद्रदामनाच्या गिरनार शिलालेखाचे ऐतिहासिक महत्त्व विशद करा.
४. गिरनार अभिलेखाच्या आधारे रुद्रदामनाचे कार्यकर्तृत्व यावर सविस्तर निबंध लिहा.
५. गिरनार अभिलेखाच्या आधारे रुद्रदामनाचे व्यक्तिमत्त्व कथन करा.
६. प्रभावतीगुप्ताच्या पुणे येथील ताम्रपटाचे महत्त्व कथन करा.
७. प्रभावतीगुप्ताच्या पुणे येथील ताम्रपटाचे ऐतिहासिक महत्त्व स्पष्ट करा.
८. चंद्र : मेहरौली लोहस्तंभ यातील विचार विशद करा.
९. मेहरौली लोहस्तंभ : ऐतिहासिक महत्त्व यावर निबंध लिहा.
१०. गुप्तकालीन अभिलेखांवर सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न ४. परिच्छेद लिहा.

(१५)

१. हस्तलिखितशास्त्राचे महत्त्व
२. हस्तलिखितांच्या साधनांची उपयुक्तता
३. कनिष्क प्रथमकालीन सारनाथ बौद्धप्रतिमा अभिलेख
४. प्रसिद्ध संग्रहालये
५. हस्तलिखितांचा प्रवास
६. कनिष्क प्रथमकालीन सारनाथ बौद्धप्रतिमा अभिलेखाचे स्वरूप
७. हस्तलिखितांचे संकलन
८. सुदर्शन तलावाचे महत्त्व
९. हस्तलिखितांच्या सूचींची उपयुक्तता
१०. हस्तलिखित संकलनाचे महत्त्व

११. अभिलेखागाराची कार्ये
 १२. अभिलेखांची घ्यावयाची काळजी
 १३. अभिलेखागाराचे स्वरूप
 १४. पुराभिलेखागार संकल्पना
 १५. कुशाणकालीन अभिलेखांचे ऐतिहासिक महत्त्व
 १६. मौर्योत्तरकालीन अभिलेखांचे महत्त्व
 १७. गुप्तकालीन अभिलेखांतील विचार
 १८. गुप्तोत्तर कालीन अभिलेखांचे ऐतिहासिक महत्त्व
 १९. चंद्र : मेहरौली लोहस्तंभलेख
 २०. प्रभावती गुप्ताच्या पुणे येथील ताम्रपटाचे महत्त्व
 २१. रुद्रदामनाचे कार्यकर्तृत्व
 २२. रुद्रदामनाचे व्यक्तिमत्त्व
 २३. रुद्रदामनाच्या गिरनार शिलालेखातील विचार
 २४. रुद्रदामनाच्या गिरनार शिलालेखाचे ऐतिहासिक महत्त्व
 २५. प्रभावती गुप्ताच्या पुणे येथील ताम्रपटाचे ऐतिहासिक महत्त्व
-